

Vanhempien BAROMETRI

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Onko hyvä varhaiskasvatus lottovoitto?

Vanhempien näkemyksiä
varhaiskasvatuksesta ja
esiopetuksesta, kotien kanssa
tehtävästä yhteistyöstä,
vanhemmuudesta ja kasvatuksesta

Suomen
Vanhempainliitto

Förbundet
Hem och Skola
i Finland

Taustatiedot

Vanhempien barometri – varhaiskasvatus ja esiopetus -kysely toteutettiin verkkokyselynä 20.11.2023 – 11.1.2024 välisenä aikana.

naisia 83 %
miehiä 16 %

2% peruskoulu
29% ammattitutkinto
4% ylioppilastutkinto
32% alempi korkeakoulututkinto
30% ylempi korkeakoulututkinto
4% lisensiaatin tai tohtorin tutkinto

Lapsen sukupuoli:

48 % tyttö

50 % poika

Lapsen ikä:

1 v. 4%

2 v. 16%

3 v. 17%

4 v. 17%

5 v. 19%

6 v. 23%

7 v. 4%

Lapsen ikä varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa aloittaessa:

1 v. 48%

2 v. 34%

3 v. 12%

4 v. 2%

5 v. 2%

6 v. 2%

50 % :lla lapsista oli vanhempia sisaruksia
87 % lapsista asui samassa kodissa kahden vanhemman kanssa

Lapsista

75% päiväkodissa
3% perhepäivähoidossa
1% ryhmäperhepäivähoidossa
19% esiopetuksessa
2% kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa

Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen järjestäjä:

95% kunta, 4% yksityinen, 1% järjestö / yhdistys

Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen kieli:

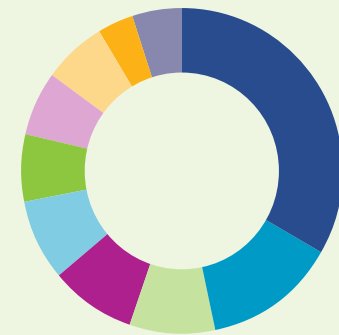
88% suomi, 10% ruotsi

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen aloitus

55% vastaajista oli saanut riittävästi tietoa varhaiskasvatuksen / esiopetuksen vaihtoehtoista ennen paikan hakemista, **33%** ei ollut saanut.

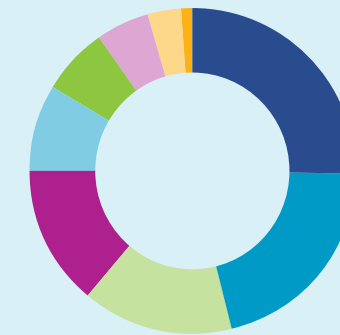
84% vastaajista oli saanut lapselleen toiveidensa mukaisen varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikan.

Tärkeimmät varhaiskasvatus- / esiopetuspaikan valintaan vaikuttaneet tekijät

varhaiskasvatus- / esiopetuspaikan sijainti	74 %
varhaiskasvatuksen / esiopetuksen hyvä ilmapiiri	30 %
vanhemmat sisarukset ovat / ovat olleet samassa varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa	19 %
varhaiskasvatus- / esiopetuspaikka osoitettiin, ei voinut itse valita sitä	19 %
henkilökunta otti perheen hyvin vastaan toimintaan tutustuttaessa	18 %
monipuolinen toiminta	15 %
varhaiskasvatuksen / esiopetuksen fyysiset tilat	14 %
muiden perheiden suositukset	14 %
varhaiskasvatus / esiopetus pystyy tarjoamaan lapselle tarvittavan tuen	8 %
muu, mikä?	11 %

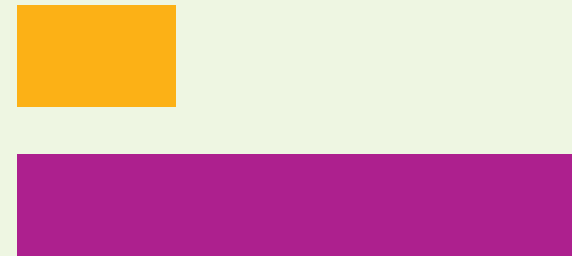
Muina tekijöinä mainittiin mm. vuorohoidon tarve, päiväkodin pieni koko tai pienet ryhmäkoot, päiväkodin kieli tai pedagogiset painotukset ja laajennetut aukioloajat.

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen aloitusta helpottavat tekijät

vanhemman ja lapsen yhteinen vierailu varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa	77 %
tutustumispäivä varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa	64 %
vanhemman ja lapsen yhteinen harjoittelujakso 1-4 päivää	45 %
nimetty ryhmän aikuinen lapsen tukena	42 %
vanhempainilta ennen esiopetuksen aloittamista	27 %
puhelinkeskustelu varhaiskasvatuksen / esiopetuksen henkilökunnan kanssa	20 %
vanhemman ja lapsen yhteinen harjoittelujakso 1-2 viikkoa	16 %
lapsen tulevan opettajan tai hoitajan vierailu perheen kotona	10 %
muu, mikä?	3 %

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen aloitus

15 % vastaajista valitsisi perhepäivähoidon, jos asuinalueella olisi sellaista tarjolla, **53 %** ei valitsisi.

Vanhemmilta kysyttiin, mitkä asiat vaikuttivat perhepäivähoidon valintaan. Monelle vanhemmalle perhepäivähoito oli ollut ainoa tarjolla oleva vaihtoehto. Usein myös sijainti oli ollut ratkaiseva tai ainoa kriteeri hoitomuodon valinnassa.

Yleisimmät syyt perhepäivähoidon valinnalle olivat kodinomaisuus ja pienet lapsiryhmät päiväkoteihin verrattuna. Pienten ryhmien eduksi katsottiin se, että lapsi saa enemmän huomiota ja yksilöllisempää hoitoa, jolloin lapsen tarpeisiin voidaan vastata paremmin. Moni vanhempi koki, että perhepäivähoito pienine ryhmineen on päiväkotia parempi vaihtoehto silloin, kun lapsi on vielä hyvin pieni. Myös tuttu, turvallinen ja pysyvä hoitaja nähtiin hyväksi pienelle lapselle.

Hyvät kokemukset perhepäivähoidosta ja yksittäisistä hoitajista vaikuttivat monen vanhemman valintaan. Kokemuksia saattoi olla vanhemman omasta lapsuudesta tai lapsen isosisarusten myötä. Vastaavasti myös aiemmat huonot kokemukset päiväkodeista olivat syy valita perhepäivähoito lapsen hoitomuodoksi.

Oli hoitoon mennessään vasta vähän reilu 1-vuotias, ihan liian pieni hoitoon, mutta ihana mummolamainen perhepäivähoitopaikka ihan kotimme naapurissa oli meille lottovoitto!

Koin, että se oli niin pienelle rauhallisempi ympäristö. Aralle pojalle päiväkotiryhmässä olisi ollut liikaa ärsykeitä.

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminta

Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatukseen / esiopetukseen	TÄYSIN TAI OSITTAIN TYTYVÄINEN	TÄYSIN TAI OSITTAIN TYTYMÄTÖN	EI OSAA SANOA
Varhaiskasvatus- / esiopetuspaikan sijainti	94 %	6 %	0 %
Toiminnan monipuolisuus	92 %	7 %	1 %
Lasten turvallisuus	92 %	7 %	1 %
Turvalliset ja siistit tilat	90 %	9 %	1 %
Henkilökunnan pätevyys	89 %	9 %	2 %
Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen välinen yhteistyö	88 %	11 %	1 %
Lapsiryhmän yhteishenki	87 %	9 %	5 %
Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen välinen viestintä	85 %	15 %	1 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen tilojen tarkoituksenmukaisuus	84 %	14 %	1 %
Henkilökunnan pysyvyys	80 %	18 %	2 %
Sijaisjärjestelyt	69 %	16 %	15 %

8,7

**Vanhempien
varhaiskasvatukselle / esiopetukselle
antaman kouluarvosanan
keskiarvo oli 8,7.**

**Perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmat
olivat muita tyytyväisempiä, isät olivat äitejä
tyytyväisempiä ja tukea tarvitsevien lasten
vanhemmat olivat muita tyytymättömämpiä
varhaiskasvatukseen / esiopetukseen.**

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminta

Vanhempien esiopetuksessa tärkeinä pitämät asiat	TÄYSIN TAI OSITTAIN SAMAA MIELTÄ	TÄYSIN TAI OSITTAIN ERI MIELTÄ	EI OSAA SANOA
Lapsella on mahdollisimman vaihtumaton henkilökunta koko päivän ajan	97 %	2 %	1 %
Lapsi viettää koko päivän samassa rakennuksessa	86 %	10 %	4 %
Lapsi jatkaa tutun ryhmän kanssa kouluun	86 %	9 %	5 %
Lapsen tarvitsemaa tukea säädellään samalla tavalla sekä esiopetuksessa että täydentävässä varhaiskasvatuksessa	74 %	2 %	24 %
Lapsella on mahdollisuus tarvittaessa kuljetuspalveluun	64 %	11 %	26 %

Muina asioina mainittiin pätevä ja osaava henkilökunta, riittävän pienet ryhmäkoot, turvallinen ja rauhallinen toimintaympäristö, lasten kohtaaminen yksilöinä sekä lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen.

60 % vastaajista koki, että kaksivuotisella esiopetuksella olisi myönteisiä vaikutuksia lapsen oppimiseen ja sosiaalisiin taitoihin.

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminta

Vanhemmilla oli mahdollisuus kertoa vapaasti lisää varhaiskasvatusta tai esiopetusta koskevista näkemyksistään. Valtaosa vanhemmista oli hyvin tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen. Esimerkiksi mukavan ja osaavan henkilökunnan sekä hyvän ilmapiirin koettiin suojaavan resurssipulan aiheuttamilta ongelmilta. Moni oman lapsensa varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen tyytyväinen vanhempi kuitenkin ilmaisi hyvän tilanteen olevan poikkeus – hyvää tuuria tai "lottovoitto". Useat vanhemmat olivat huolissaan varhaiskasvatuksen tilasta joko oman kokemuksensa tai muilta kuullun perusteella, ja etenkin pääkaupunkiseudun tilannetta pidettiin huolestuttavana. Kaupunkien väliset sekä sisäiset varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatuerot ja niiden aiheuttama epätasa-arvo nousivat esiin monissa vastauksissa.

Vanhempien huolenaiheet koskivat pitkälti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen resurssipulaa. Monet vanhemmat toivat esiin huolen työntekijöiden jaksamisesta, henkilökunnan riittävydestä ja pätevyydestä sekä tuttujen sijaisten puuttumisesta. Henkilöstöpulan koettiin heikentävän lasten hyvinvointia ja turvallisuutta. Jos henkilökuntaa ei ole riittävästi paikalla, kaikkia vaaratilanteita ei välttämättä huomata, tai niihin ei ehditä

reagoida kunnolla. Henkilöstöpula näkyi myös esimerkiksi lapsen tervehtimättä jättämisestä tai puutteellisena pukemisena ulkoilua varten. Henkilökunnan vaihtuvuus huoletti monia vanhempia, ja sen nähtiin olevan haitaksi etenkin pienimmille lapsille.

Useat vanhemmat kritisoivat päiväkotien ja ryhmien suurta kokoa. Moni vanhempi kertoi suurten ryhmien sekä levottomien avotilojen aiheuttavan kuormittuneisuutta ja rauhattomuutta lapsessaan. Pihoihin toivottiin enemmän vehreyttä ja varjoisia paikkoja. Myös ulkoilun vähyyden ja mielekkään tekemisen puute huoletti osaa vanhemmista.

Yhteydenpito varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen ja kodin välillä oli monen vanhemman mukaan puutteellista. Useat toivoivat saavansa enemmän tietoa esimerkiksi lapsen päivän sujumisesta sekä mahdollisuuksia keskustella rauhassa lapseensa liittyvistä asioista. Vanhemmat toivoivat myös avoimempaa tiedottamista sijaisjärjestelyistä. Osa vanhemmista kertoi olevan huolissaan siitä, että lasta viedessä tai hakiessa vastassa on toisinaan henkilöitä, jotka ovat täysin vieraita, eikä vanhempia ole tiedotettu päivän sijaisista.

Lapsen päiväkoti on kuin satukirjasta. Hänet on huomioitu omana yksilönään alusta alkaen. Lasten pehmolelutkin tunnetaan nimeltä päiväkodissa. Ojentaminenkin tapahtuu rakkaudellisella sävyllä. Olemme äärimmäisen kiitollisia.

Lapsi pitäisi ottaa joka päivä vastaan iloisin mielin, jotta lapselle tulisi hyvä mieli ja tervetullut olo. Näin ei kuitenkaan aina ole. Joskus lapsi otetaan huonosti vastaan tai lasta ei ollenkaan huomioida, mikä heijastuu lapsen käytöksessä aamulla suruna ja ihmetyksenä ja iltaisin kiukkuna.

Henkilökunnan vaihtuvuus pitäisi saada taklattu. Vajaa miehitys ja vaihtuvat sijaiset näkyvät iltaisin kotona lapsen käyttäytymisessä ja samalla pelkään kuinka kauan nykyiset vakituiset hoitajat jaksavat.

Äärimmäisen tyytyväinen ja onnellinen. Omat lapset on itselle tietenkin maailman rakkaimpia, mutta meille kotiin on välittynyt vahvasti tunne, että ne meidän lapset on myös päiväkodin henkilökunnalle tärkeitä ja heistä välitetään ja heillä on päiväkodissa hyvä olla. Mielellään jättää lapset päiväkotiin.

Ei voi olla niin, että kaupungissa jossain hoidossa saadaan erilaisia ja mukavia toiminnallisia tekemisiä ja toisissa ei tehdä koskaan mitään.

Koemme, että olemme [kaupungin nimi] varhaiskasvatuksen lottoarvonnassa voittaneet harvinaisen päävoiton saadessamme lapsellemme paikan päiväkodissa, jossa on läsnä olevaa henkilökuntaa.

Jag vet att vi har haft tur på vårt dagis. Fina och konstanta skötare. Hört om hemska problem på andra ställen.

Olemme olleet onnekkaita lapsemme päiväkotiryhmän kanssa. Ryhmän aikuiset ovat pysyviä, luotettavia, suhtautuvat rakastavasti ja lämpimästi lapseemme. Yhteistyö heidän kanssaan on sujuvaa. Silti varhaiskasvatuksen tilanne henkilöstöpulan ja työntekijöiden kuormittumisen vuoksi huolestuttaa ja ahdistaa.

Suosituksset:

Kutsutaan lapsi ja vanhemmat tutustumaan yhdessä varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen

Tarjotaan mahdollisuus lapsen ja vanhemman yhteiseen harjoittelujaksoon varhaiskasvatuksessa

Suunnitellaan, miten uudet lapset ja heidän perheensä otetaan vastaan varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen

Avataan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaa ja pedagogiikkaa vanhemmille

Annetaan perheille riittävästi tietoa vaihtoehtoista ennen varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen aloitusta

Tiedotetaan sijaisjärjestelyistä aktiivisesti ja selkeästi

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja vasu / leops / hojks

64 % vastaajista oli tutustunut paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan

48 % vastaajista kertoi, että paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa oli käsitelty vanhempien kanssa

89 % vastaajista kertoi, että lapselle oli laadittu henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) / lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (leops) / henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (hojks)

89 % vastaajista kertoi, että lapsen vasua oli päivitetty vähintään kerran vuodessa

Vanhemmilta kysyttiin, miten vanhempien roolia lapsen vasu-, leops- tai hojks-prosessissa voitaisiin kehittää. Monet vanhemmat toivat esiin, että prosessi toimii jo nyt hyvin ja vanhemmat ovat siinä aktiivisesti mukana.

Mielestäni vasukeskustelut ovat aina olleet hyviä, sujuvia ja mutkattomia. On ollut ihana kuulla omasta lapsesta sekä onnistumisia, että mahdollisia kehittymisen paikkoja. Vasu on tuntunut tärkeältä työkalulta henkilökunnalle, eikä vain pakollisena vastuualueena.

Eniten kehittämistoiveita esitettiin vasu-, leops- tai hojks-keskusteluun valmistautumista koskien. Vanhemmat pitivät tärkeänä, että he voivat valmistautua keskusteluun etukäteen. Etukäteen täytettävää lomaketta tai kyselyä pidettiin hyvänä, samoin sähköistä lomaketta, jonka sekä vanhemmat että opettaja täyttävät etukäteen. Myös tukikysymyksiä toivottiin, jotta niitä voidaan pohtia kotona etukäteen lapsen kanssa.

Vanhemmat pitivät tärkeänä, että vasu, leops tai hojks tehdään yhdessä vanhempien kanssa; vanhempia kuullaan ja heidän näkemyksiään huomioidaan. Vanhemmat toivoivat myös aktiivisempaa suunnitelman seuranta ja päivittämistä. Suunnitelman tulisi olla vanhempien saatavilla ja helposti löydettävissä. Vanhemmat pohtivat myös lapsen osallisuutta prosessissa.

Tapauksesta riippuen vasuun laitetuista asioista voisi ottaa kevyempiä välikeskusteluja aiheesta, vuodessa ehtii tapahtua todella paljon pienten lasten kehityksessä ja taidoissa. Lapsen tulisi olla keskustelussa läsnä, aivan kuten koulussakin, kun hänen asioistaan puhutaan.

Vanhemmat pitivät tärkeänä, että vasua, leopsia tai hojksia ja niiden tarkoitusta avataan vanhemmille nykyistä enemmän. Suunnitelmissa ja niistä käydyissä keskusteluissa käytetty kieli koettiin haastavaksi. Vanhemmat kaipasivat selkokieliisyyttä ja käytettyjen termien avaamista. Keskusteluille toivottiin varattavan myös riittävästi aikaa.

För någon som inte är bekant med planens uppbyggnad från förut tror jag att det ibland kan vara svårt att tolka begrepp eller vilken inverkan den har genom hela småbarnspedagogiken och framåt. Man kunde gå mer in på djupet i starten om vad en plan för småbarnspedagogik innebär och på det sättet medvetandegöra dess betydelse för föräldrar.

Osa vanhemmista kyseenalaisti vasun tarpeellisuutta erityisesti pienillä lapsilla tai lapsilla, joilla ei ole tuen tarvetta.

En pidä tätä prosessia erityisen tärkeänä kun lapsella ei ole mitään haasteita /tarvetta erityiseen tukeen.

Suosituksset:

Mahdollistetaan vanhempien valmistautuminen lasta koskeviin keskusteluihin esimerkiksi etukäteen täytettävän lomakkeen avulla

Varmistetaan lapsen osallisuus häntä koskevien suunnitelmien valmistelussa

Varmistetaan, että suunnitelmat ovat vanhempien saatavilla

Avataan vanhemmille vasun ja muiden lasta koskevien suunnitelmien sisältöä ja merkitystä

Tarjotaan keskusteluajoja joustavasti vanhemmille sopivina kellonaikoina

Seurataan suunnitelmien toteutumista ja päivitetään niitä tarpeen mukaan myös varsinaisten vasu-keskustelujen välillä

Varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa saatu tuki

Vanhemmilta kysyttiin varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen tarjoamasta tuesta ja sen toimivuudesta. Monet vanhemmat olivat lapsensa saamaan tukeen tyytyväisiä ja kuvailivat sen toimivan hyvin.

Vanhempien mukaan hyvin toimivan tuen mahdollistavat:

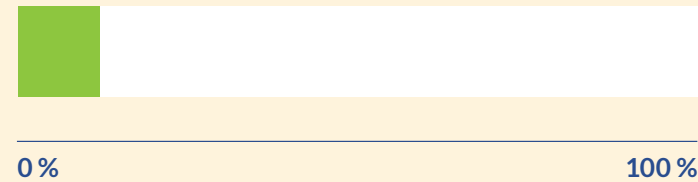
- Laadukkaasti toteutettu varhaiskasvatus
- Osaava ja pysyvä henkilökunta
- Riittävän pienet ryhmäkoot
- Lapsen huomioiminen yksilönä
- Toimiva ja hyvä yhteistyö kotien kanssa

 Ryhmä on hallittavissa olevan kokoinen, resurssia on riittävästi ja henkilökunta on suhteellisen pysyvää. Eli varsinkin poikkeuksellista. Kun ryhmässä on riittävän vähän lapsia ja riittävästi aikuisia, niin aikaa jokaiselle lapselle jää tarpeeksi ja saa kaipaamansa huomiota, samoin silloin mahdolliset erityisen tuen tarpeet tunnustetaan paremmin ja niihin voidaan kiinnittää huomiota ajoissa.

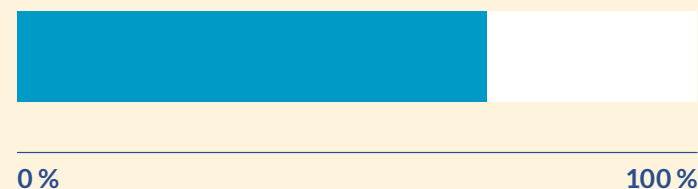
Vanhempien mukaan tuen toimivuutta haastavat:

- Varhaiskasvatuksen liian vähäiset resurssit
- Suuret ryhmäkoot, henkilökunnan liian vähäinen määrä
- Henkilökunnan vaihtuvuus, sijaisten suuri määrä ja puutteet osaamisessa
- Vaikeus saada tukea, vaikka tarve olisi todettu
- Myönnetyn tuen toimimattomuus arjessa

 Päiväkodissa on työntekijöiden jatkuvaa vaihtuvuutta. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien kohdalla. On pitkiä aikoja, että lapsen ryhmässä ei ole lainkaan opettajaa. Lapsen erityinen tuki ei pääse toteutumaan koskaan pitkäjänteisesti ja riittävällä teholla.

12 % :lla lapsista oli vastaajien mukaan todettu kehityksessä / oppimisessa tuen tarve.

69 % vastaajista, joiden lapsella oli todettu tuen tarve, koki saadun tuen riittäväksi.

Suosituksset:

**Huomioidaan
jokainen lapsi
yksilönä**

**Avataan vanhemmille
erilaisia tuen muotoja
ja kerrotaan, miten
tuen tarvetta
havainnoidaan ja
seurataan**

**Kannustetaan
vanhempia kertomaan
matalalla kynnyksellä
lapseen liittyvistä
huolista**

**Otetaan vanhemmat
aktiivisesti mukaan
tuen suunnitteluun ja
järjestämiseen**

**Seurataan tuen
toteutumista
ja toimivuutta
käytännössä**

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

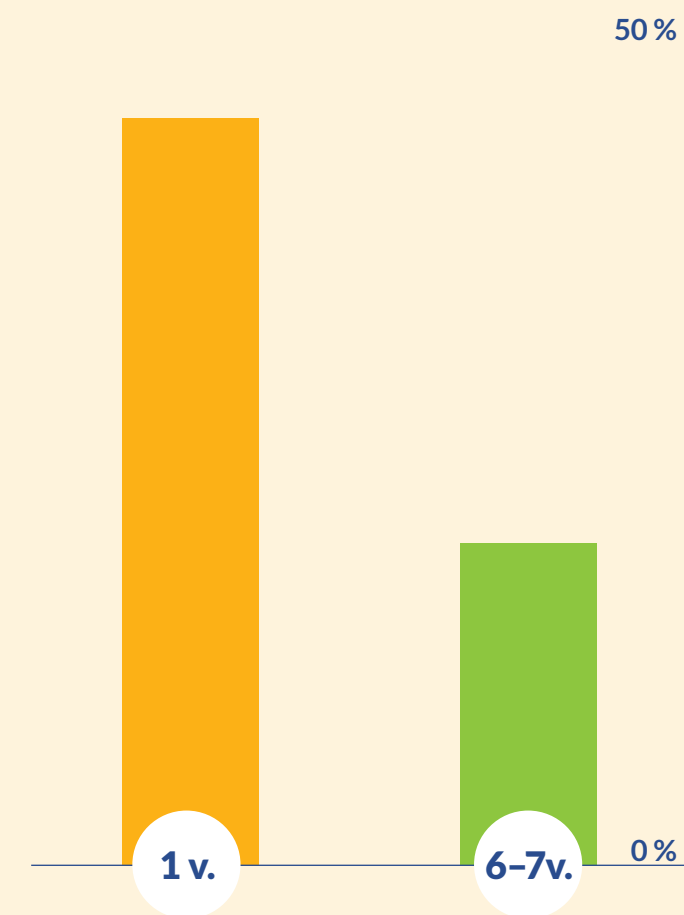
Vanhempien kokemuksia yhteistyöstä

	JOKA PÄIVÄ TAI USEIN	JOSKUS TAI HARVOIN	EI KOSKAAN	EI OSAA SANOA
Henkilökunnalla on aikaa kohdata hakutilanteissa	87 %	12 %	0 %	1 %
Henkilökuntaa on helppo lähestyä	87 %	13 %	1 %	1 %
Saa tarpeeksi tietoa lapsen varhaiskasvatus- / esiopetuspäivästä	80 %	19 %	1 %	0 %
Saa lapsesta positiivista palautetta henkilökunnalta	72 %	26 %	1 %	1 %
Henkilökunnan kanssa on helppoa ottaa puheeksi hankaliakin asioita	70 %	21 %	1 %	8 %
Saa riittävästi tietoa lapsen oppimisesta	61 %	36 %	2 %	1 %
Tapaa muita vanhempia esim. vienti- tai hakutilanteissa	60 %	37 %	2 %	1 %
Henkilökunta kertoo varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminnasta ja tavoitteista säännöllisesti	56 %	39 %	3 %	2 %
Antaa itse henkilökunnalle positiivista palautetta	36 %	60 %	2 %	3 %

Lapsen ikä oli vahvasti yhteydessä siihen, saako vanhempi hänestä positiivista palautetta henkilökunnalta.

1-vuotiaiden lasten vanhemmista **44 %** sai lapsesta positiivista palautetta joka päivä,

6-7-vuotiaiden vanhemmista vain **19 %**.

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempien kokemuksia yhteistyöstä

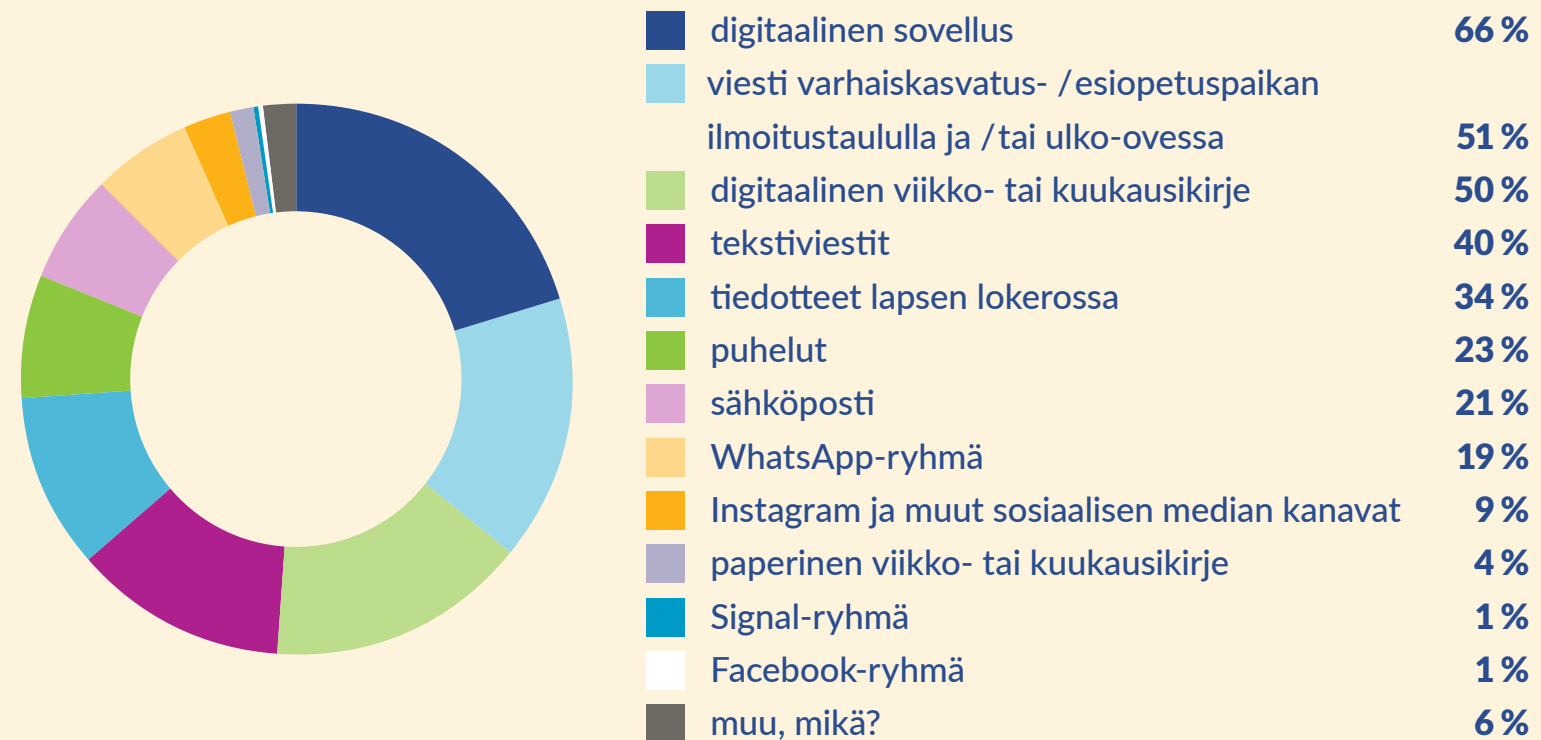
Yksinhuoltajat ja tukea tarvitsevien lasten vanhemmat kokivat muita harvemmin, että heitä kuunnellaan lapsen liittyvissä asioissa.

	TÄYSIN TAI OSITTAIN SAMAA MIELTÄ	TÄYSIN TAI OSITTAIN ERI MIELTÄ	EI OSAA SANOA
Vanhempaa kuunnellaan lasta koskevissa asioissa	94 %	5 %	1 %
Varhaiskasvatus / esiopetus viestii vanhemmille, että se pitää yhteistyötä tärkeänä	80 %	13 %	7 %
Varhaiskasvatus / esiopetus kannustaa vanhempia pitämään yhteyttä varhaiskasvatukseen / esiopetukseen	80 %	13 %	7 %
Varhaiskasvatus / esiopetus kuuntelee vanhempien mielipiteitä ja suhtautuu avoimesti vanhempien kehittämissuhteisiin	68 %	11 %	21 %
Vanhempia kuunnellaan varhaiskasvatusta / esiopetusta koskevissa kehittämissuhteissa	65 %	13 %	22 %
Vanhempi saa varhaiskasvatuksesta / esiopetuksesta konkreettisia vinkkejä siitä, miten voi vanhempana tukea lapsen kasvua ja kehitystä	60 %	30 %	10 %
Vanhempi voi osallistua varhaiskasvatuksen / esiopetuksen kasvatustavoitteiden määrittelyyn	46 %	22 %	33 %
Varhaiskasvatus / esiopetus kannustaa vanhempia vanhempainoimintaan (esim. vanhempainyhdistys)	42 %	27 %	31 %

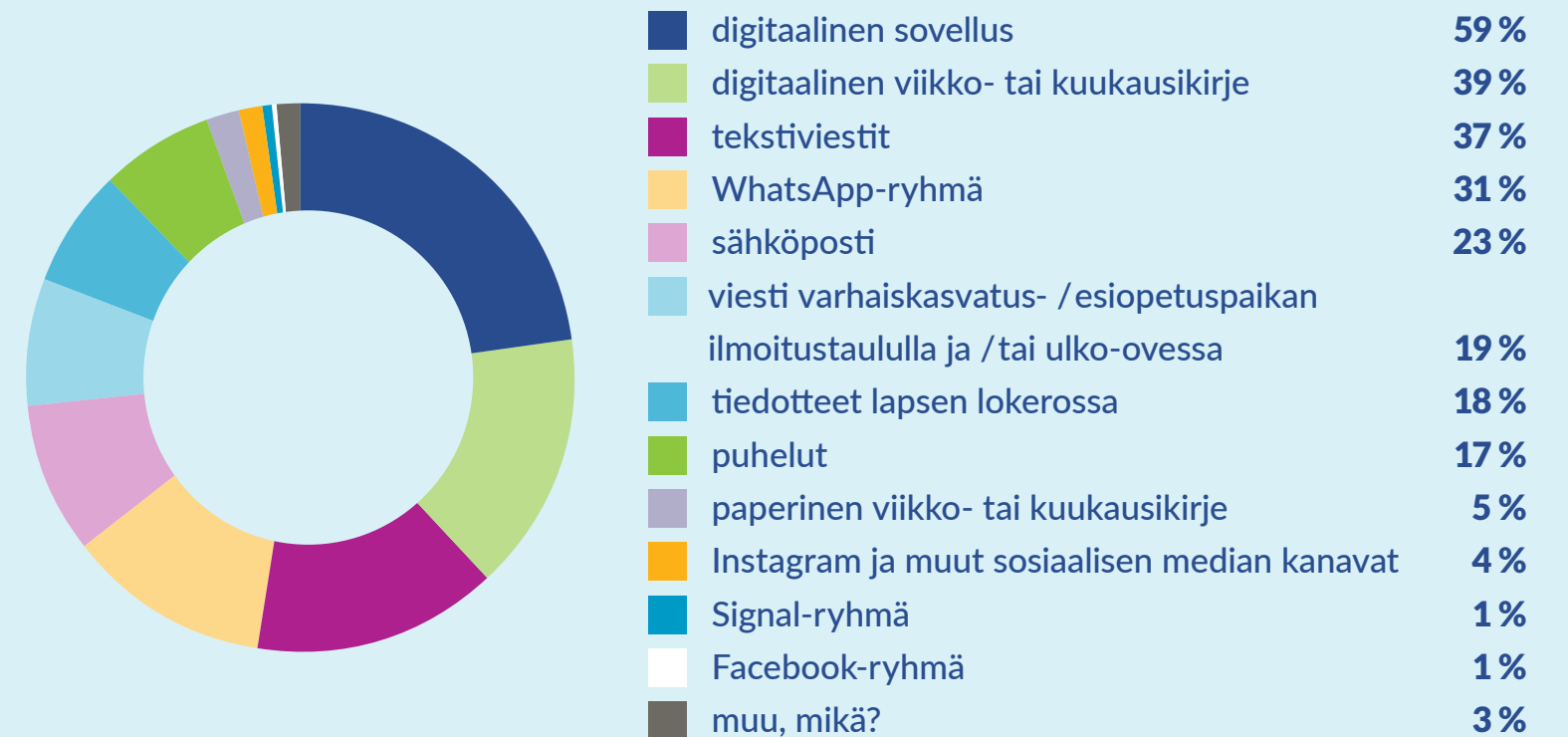
Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempien kokemuksia viestinnästä

Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen ja kodin välillä säännöllisesti käytetyt viestintämuodot

Perheiden arjen näkökulmasta toimivimmat viestintäkanavat

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempien kokemuksia viestinnästä

Tärkeänä viestintäkanavana pidettiin vienti- ja hakutilanteissa tapahtuvia kasvokkaisia keskusteluja lapsen päivästä varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen henkilökunnan kanssa. Monet vanhemmat toivoivat, että kuulisivat vienti- ja hakutilanteissa lapsensa päivästä nykyistä monipuolisemmin ja ilman, että kuulumisia tarvitsee itse pyytää. Moni oli harmissaan siitä, että lapsen oman ryhmän aikuiset eivät ole enää iltapäivällä lasta hakiessa paikalla, ja päivän kuulumiset jäävät osin siksi hyvin pinnallisiksi. Osa vanhemmista toivoi myös sitä, että lapsen asioista voisi keskustella henkilökunnan kanssa rauhassa ja ilman lapsen tai muiden vanhempien läsnäoloa useammin kuin esimerkiksi kerran vuodessa vasu-keskustelussa. Myös kuvia lapsen päivästä toivottiin.

 Haluaisin tietää enemmän, mitä omalle lapselleni kuuluu. En usko, että hän ihan niin enkeli on, etteikö edes välillä olisi känää ja riitojen harjoittelua.

 Päivystäjältä ei voi kysyä mitään, osaa vain kertoa paperilta ”syönyt ja nukkunut hyvin”. Onhan se toistuvana tragikoomista.

Moni vanhempi koki käytössä olevat digitaaliset viestintäkanavat epäkäytännöllisiksi tai usean eri kanavan käytön sekavaksi. Etenkin helppokäyttöistä, tietoturvallista ja molemminpuoliseen viestintään tarkoitettua sovellusta kaivattiin. Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen asioista tiedottamisen toivottiin olevan säännöllisempää ja runsaampaa. Monet vanhemmat kokivat hankalaksi sen, että ilmoitukset esimerkiksi teemapäivistä tai mukaan muistettavista tavaroista tulevat joko liian aikaisin, jolloin ne ehtivät unohtua, tai liian myöhään, jolloin niihin reagoiminen ei ole mahdollista tai aiheuttaa stressiä. Ylipäätään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnasta kaivattiin lisää tietoa. Vastauksissa tuotiin esiin myös toive molempien vanhempien tasapuolisesta huomioinnista viestinnässä.

 Uskon, että monet vanhemmat hyötyisivät päiväkodin toiminnan avaamisesta enemmän. Monet vanhemmat eivät tiedä mitä päiväkodissa todella tapahtuu päivän aikana ja miksi mitään tehdään.

 Asioista kommunikointi etukäteen parantaisi yhteistyötä. Nyt asioista kerrotaan vasta jälkikäteen tai vasta kun joku kysyy asiasta.

 Käytössä on tällä hetkellä kolme erilaista digitaalista sovellusta. Tämä on sekavaa ja erittäin haasteellista pysyä ajan tasalla tiedotteista ja aikatauluista.

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempien kokema epäasiallinen kohtelu

Vanhemmilla oli kyselyssä mahdollisuus kertoa, millaista epäasiallista kohtelua he olivat kokeneet varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen henkilökunnan taholta. Vanhempien kokema epäasiallinen kohtelu liittyi useimmin henkilökunnan käytökseen: vanhempia ei tervehditty, lasta tai vanhempia ei kohdattu vienti- tai hakutilanteessa, lapsen tai perheen asioista puhuttiin muiden kuullen, lasta arvosteltiin voimakkaasti tai hänestä kerrottiin pelkästään negatiivisia asioita.

 Ingen tar kontakt även fast dom ser mig.

 Huonosti menneestä päivästä kerrottu lapsen kuullen aiheuttamalla hänelle häpeää ja nöyryytystä.

 Puhuttu lapsesta taakkana ja kuinka henkilökunta ei enää jaksa häntä. Tuntui vanhempana todella pahalta...

 Opettaja huusi minulle yleisessä tilassa toisen huoltajan läsnä ollessa.

Osa vanhemmista kertoi kokeneensa liiallista yksityiselämään tai lapsen kotikasvatukseen puuttumista, vanhemmuuden arvostelua tai päiväkotipaikan tarpeellisuuden tai hoitopäivien pituuden kyseenalaistamista.

 Väheksyntää omaa vanhemmuuttani kohtaan. Ikään kuin en tuntisi lastani.

 En sanoisi epäkohteliasta, mutta mielestäni ei ole oikein kommentoida sitä, mitä lapsen vanhempi tekee lapsen ollessa päiväkodissa, vaikka olisi vaan kotona. Perheiden tilanteita ei välttämättä voi tietää ja toivon mukaan siihen on jokin syy, jos lapsi on hoidossa ja vanhempi kotona.

 Arvomaailmaani ja lapseni merkitystä minulle on kyseenalaistettu (kokopäiväinen työ, menin töihin ennen kuin lapsi täytti vuoden).

 Åsikter om hur det lönar sig att ordna med ledigheter / att det lönar sig att be "morfarföräldrar" att hjälpa till, detta är inte en självklarhet för alla.

11% vastaajista oli kokenut epäasiallista kohtelua varhaiskasvatuksen / esiopetuksen henkilökunnan taholta.

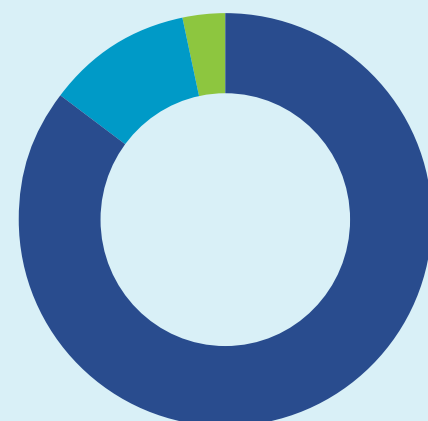
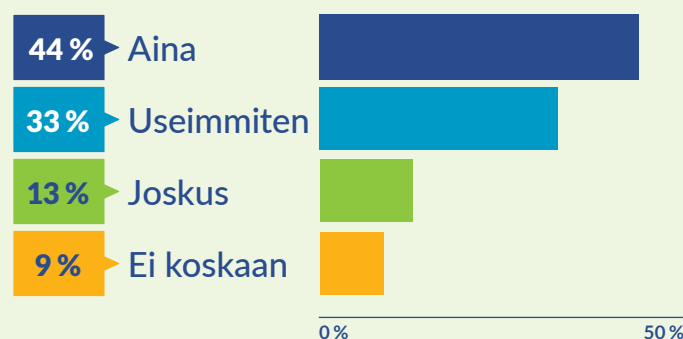
Tukea tarvitsevien lasten vanhemmat ja yksinhuoltajat olivat kokeneet epäasiallista kohtelua muita enemmän.

Vanhemmat kokivat myös, etteivät aina tulleet kuulluiksi tai kohdatuiksi henkilökunnan taholta. Erimielisyyksiä esiintyi lapsen kehitykseen, tuen tarpeeseen tai muihin tarpeisiin liittyen. Asioita tai tapahtumia jätettiin vanhempien mielestä välillä kertomatta tai tilanteita vähäteltiin. Myös lapsen epäasiallinen kohtelu, kuten huutaminen, kovakourainen kohtelu ja tunteiden vähättely, nousivat vanhempien vastauksissa esiin.

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

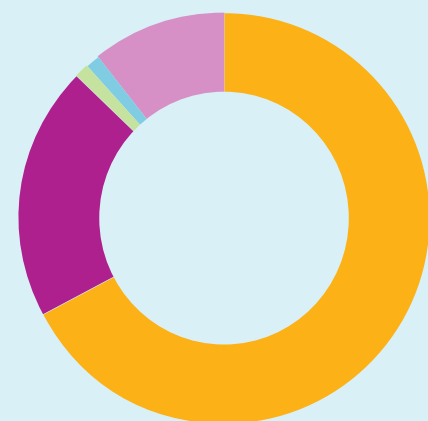
Vanhempainillat ja vanhempien osallisuus

Vanhempien osallistuminen varhaiskasvatuksen / esiopetuksen vanhempainiltoihin

Osallistuu vanhempainiltoihin

- 82 % Koska se on tärkeää
- 11 % Koska kuuluu osallistua
- 3 % Vain, jos on kiinnostava teema

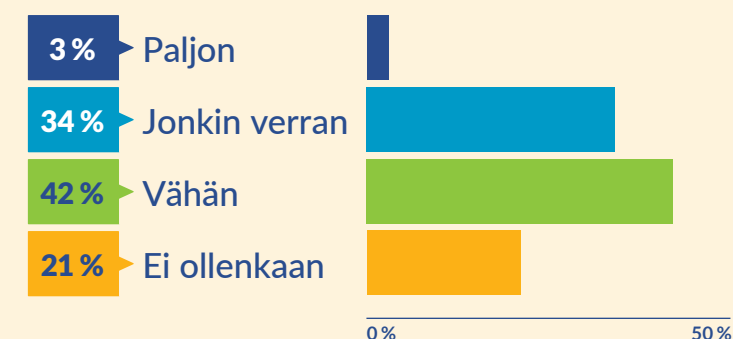

Ei osallistu vanhempainiltoihin, koska

- 64 % Ei ole mahdollisuutta osallistua (työn tai muun vastaavan syyn takia)
- 19 % Ei ole mahdollisuutta osallistua (ilman järjestettyä lapsenhoitoa)
- 10 % Vanhempainiltoja ei järjestetä
- 1 % Ei kiinnosta
- 1 % Ei saa tietoa vanhempainilloista

Muina syinä mainittiin yllättävät tilanteet, kuten sairastuminen, puolison osallistuminen, kielitaidon puute, saman tiedon saaminen muualta, kiireinen arki ja lasten harrastukset sekä oma jaksaminen ja voimavarat.

Vanhempien mukaan vanhempainilloissa käytetään aikaa muihin tutustumiseen

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempainillat ja vanhempien osallisuus

Vanhempien vinkkejä onnistuneeseen vanhempainiltaan:

- **Suunniteltu ja napakka ohjelma:** Suunnittele vanhempainillat hyvin etukäteen ja pidä ohjelma napakkana. Vanhempainilloissa kannattaa jättää tilaa myös vapaalle keskustelulle ja verkostoitumiselle.
- **Ajoissa tiedottaminen:** Ilmoita vanhemmille tapahtumista ja vanhempainilloista hyvissä ajoin, jotta he voivat järjestää osallistumisensa. Lastenhoitoavun tarjoaminen helpottaa vanhempien osallistumista.
- **Informatiivisuus:** Vanhemmat arvostavat ajankohtaista, konkreettista ja hyödyllistä informaatiota varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toiminnasta ja tavoitteista. On hyvä huolehtia, että tieto tavoittaa myös ne vanhemmat, jotka eivät pääse vanhempainiltaan.
- **Vuorovaikutteisuus:** Kannusta avoimeen keskusteluun ja osallistumiseen ja luo ilmapiiri, jossa vanhemmat voivat jakaa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Vanhemmat toivovat keskustelua siitä, miten kotona voi tukea lapsen kehitystä.
- **Osallistavuus:** Anna vanhemmille mahdollisuus osallistua toimintaan ja päätöksentekoon. Vanhemmilla voi olla hyviä ideoita ja toiveita toiminnan kehittämistä koskien.
- **Mahdollisuus tutustua toisiin vanhempiin:** Luo tilaisuuksia, joissa vanhemmat voivat verkostoitua ja tutustua toisiinsa. Tämä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja vertaistukea. Kaikki eivät halua osallistua tutustumisleikkeihin, vaan mieluummin keskittyvät informatiiviseen sisältöön tai haluavat verkostoitua ilman toiminnallisia tehtäviä.
- **Lasten tuotosten esittely ja tiloihin tutustuminen:** Vanhemmat toivovat mahdollisuutta nähdä lasten tekemiä töitä ja tutustua varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen tiloihin. Tämä voi lisätä vanhempien osallistumista ja kiinnostusta. Pohdi myös perheiltöjen järjestämistä, jolloin koko perhe voi osallistua toiminnalliseen yhdessä tekemiseen.
- **Keskustelut ryhmittäin:** Harkitse vanhempainiltojen pitämistä ainakin osittain oman ryhmän keskuudessa, jotta keskustelut voivat keskittyä lapsiryhmän ajankohtaisiin asioihin.
- **Etäosallistumisen mahdollisuus:** Harkitse etäosallistumismahdollisuuden tarjoamista sellaisille vanhemmille, jotka eivät pysty osallistumaan paikan päällä.

Tykkään ihan perus pönötys vanhempainilloista, joissa on info-osuus, kahvia ja aikaa kysymyksille ja keskustelulle. En innostu toiminnallisista vanhempainilloista.

Gruppens personal berättar om verksamheten i gruppen och pedagogiken bakom och vilka värderingar och material /metoder som används. Både vad man gjort och kommer att göra under året. Man får kanske också bekanta sig med de andra föräldrarna genom t.ex. diskussion i små grupper om olika förutbestämda ämnen.

Muiden vanhempien tunteminen lisääsi turvallisuudentunnetta. Lapsemme ryhmässä on myös paljon maahanmuuttajavanhempia, jotka eivät ehkä kielitaidon takia aloita keskustelua hakutilanteissa. Olisi mukavaa saada heihinkin parempi yhteys ja tutustua.

Asiapitoinen, infoa toiminnasta, mahdollisuus nähdä tilat, kuulla suunnitelmaa miksi ja miten laadukasta esiopetusta toteutetaan ja ketkä töissä ja ovatko päteviä, miten tukea lasta ja vähän aikaa tutustua. Ei turhaa tekemistä, esim leikkejä.

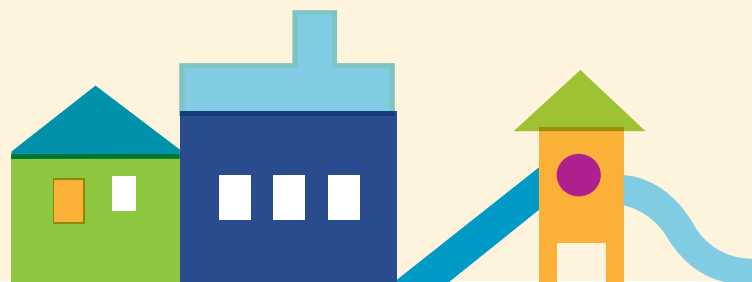
Semmonen missä täytyy vain kuunnella muttei tarvi itse puhua tai esittäytyä. Ei ryhmäytymistä muiden vanhempien kanssa, se jännittää liikaa.

Sellainen, johon on kerätty etukäteen aiheita myös vanhemmilta ja tilaisuus olisi aidosti vuorovaikutteinen. Jos vanhempainiloja pidetään vain 1-2 vuodessa, tilaisuudet menee liian helposti perus kalvosulkeisiksi ja yksinpuheluksi. Ehdottomasti pitäisi saada myös kunnollinen muistio ja materiaalit niille vanhemmille jotka eivät pääse paikalle.

Rento, keskusteleva ja hyväksyvä ilmapiiri, jossa jokainen vanhempi saa olla oma itsensä hyvine puolineen ja virheineen. Voisi olla joku pieni tarjoilu, vaikka kahvit ja keksit /pullat.

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vanhempainillat ja vanhempien osallisuus

- 93 % säännöllisiin vasukeskusteluihin lapsesta opettajan kanssa
- 87 % yhteisiin juhliin (kevät- ja joulujuhlat, äitien- ja isänpäivä yms. tapahtumat)
- 67 % vanhempainiltoihin
- 42 % lasten tekemiin esityksiin ja projektien toteutukseen (taidenäyttely, video tms.)
- 23 % talkoisiin, pihatapahtumiin
- 19 % varhaiskasvatuksen / esiopetuksen retkiin
- 14 % vanhempainoimikunnan / -yhdistyksen toimintaan
- 10 % varhaiskasvatuksen / esiopetuksen päivittäiseen toimintaan

Vanhemmille on tarjottu mahdollisuus osallistua	KYLLÄ	EI	EI OSAA SANOA
Vanhempainoimintaan	33 %	52 %	15 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminnan kehittämiseen ja / tai arviointiin	29 %	51 %	20 %
Avointen ovien päivään	25 %	61 %	14 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminnan suunnitteluun	23 %	58 %	19 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen kasvatustavoitteiden määrittelyyn	22 %	54 %	24 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen arvoja koskevaan keskusteluun	18 %	58 %	24 %
Juhlien tai teemapäivien järjestämiseen	13 %	74 %	13 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen arkeen (apuna retkillä, järjestämässä toimintaa tms.)	10 %	76 %	14 %
Varhaiskasvatus- / esiopetusympäristön suunnitteluun	8 %	74 %	17 %
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen ruokailun kehittämiseen	8 %	79 %	13 %
Oman osaamisen hyödyntämiseen (esim. ammattiesittely tms.)	7 %	81 %	12 %

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

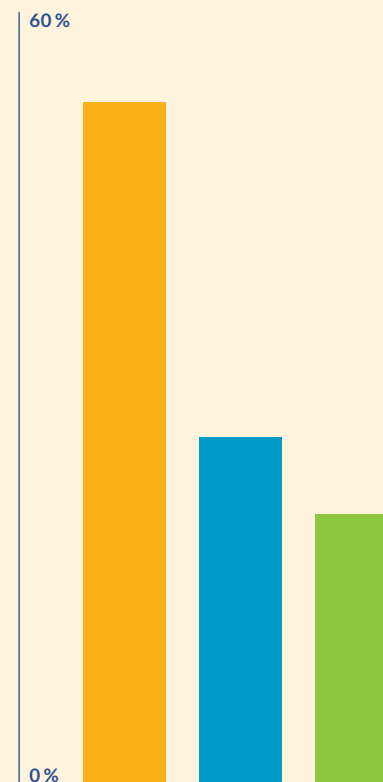
Vertaisuus ja vanhempaintoiminta

Vanhemmat tuntevat	HYVIN	JONKIN VERRAN	EI OLLENKAAN
Lapsen ryhmän vanhempia	8 %	67 %	25 %
Muita varhaiskasvatuksen / esiopetuksen vanhempia	5 %	54 %	41 %
Lapsen ryhmän henkilökuntaa	55 %	42 %	3 %
Muuta varhaiskasvatuksen / esiopetuksen henkilökuntaa	19 %	61 %	19 %

53 % vastaajista toivoi saavansa vertaistukea vanhemmuuteen varhaiskasvatuksen / esiopetuksen muilta vanhemmilta,

27 % ei toivonut lainkaan vertaistukea,

21 % ei osannut sanoa

Vanhemmilta kysyttiin, millaista tukea he kaipaavat muilta vanhemmilta. Eniten vanhemmat toivoivat vertaistukea pikkulapsiarkeen. Esimerkiksi uhmaikäisen kanssa koettuihin haastaviin tilanteisiin toivottiin haasteiden jakamista, mikä voi vähentää vanhemmuuteen liittyvää stressiä. Vanhemmat toivoivat myös avointa ja rehellistä keskustelua varhaiskasvatuksesta tai esiopetuksesta sekä muiden vanhempien vinkkejä ja ideoita arkeen. Monet vanhemmat toivoivat tutustuvansa muihin vanhempiin, jolloin omalle lapselle olisi helpompi järjestää leikkiseuraa vapaa-aikana. Osa vanhemmista kaipasi myös itselleen seuraa toisista vanhemmista, varsinkin jos oma tukiverkosto ei ole lähistöllä. Toiset vanhemmat eivät kaivanneet tukea muilta, koska he saivat riittävästi apua ja tukea omasta lähi- tai ystäväpiiristään.

Tietoa siitä, ettei elämäntilanteessa ole yksin. Kaikilla on huonoja aamuja ja hyviä aamuja eikä se määrittele sitä miten hyvä vanhempi olet.

Esim. tänään eräs isä kommentoi lapseni kiukuttelua vain toteamalla "maanantai". Se riitti laittamaan tilanteen perspektiiviin. :)

Kunna diskutera barnens upplevelser på dagis. Få lekkamrater på fritiden åt barnet. Väldigt svårt att lära känna nån förälder när man ser en snabb skymt vid hämtning och lämning.

Lähinnä sellaista avointa keskustelua omasta päiväkodista sekä lapseni ryhmästä, hyvistä ja huonoista puolista, mahdollisuutta jakaa ajatuksia jonkun muun kuin henkilökunnan jäsenen kanssa.

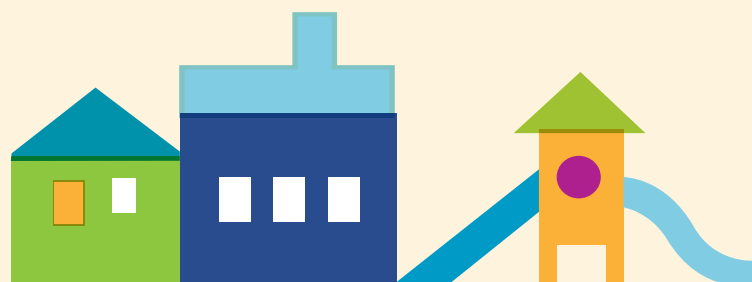
Me isät emme ole yhtä sosiaalisia kun äidit, joten jonkinlainen faijarinki olisi kiva. Toki ei päiväkodin vastuulla järjestää, mutta kun nyt kysyttiin. :)

Jaettuja hetkiä. Koen, että olemme yhdessä auttamassa seuraavaa sukupolvea kasvamaan ystävyyteen ja toisen kunnioitukseen. Kaikkien kanssa ei tarvitse olla kaveri, mutta kaikkien kanssa pitää tulla toimeen, myös meidän aikuisten. Koen, että päiväkodilla olisi mahdollisuus auttaa meitä vanhempia tässä yhteisessä tehtävässä.

On an immigrant's perspective, we could learn and benefit a lot, from other parents, to know more about the common practice or habits of raising a child in Finland.

Kodin ja varhaiskasvatuksen / esiopetuksen yhteistyö

Vertaisuus ja vanhempaintoiminta

Lapsen varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa toimii vanhempainyhdistys tai -toimikunta

- 35 % Kyllä
- 22 % Ei
- 8 % Ei, mutta toivoo, että toimisi
- 35 % Ei osaa sanoa

Osallistuu vanhempaintoimintaan

- 17 % Kyllä
- 81 % Ei
Sytä mm. ajanpuute, toimintaa ei ole, toiminnasta ei tiedetä, arjen kuormittavuus, ei koeta mielekkääksi
- 3 % On osallistunut aikaisemmin, mutta ei enää
Sytä mm. ajanpuute, päiväkodin vaihtuminen, toiminnan hiipuminen tai loppuminen

- 76 % varhaiskasvatuksen / esiopetuksen ja perheiden yhteiset tapahtumat
- 50 % vapaamuotoiset tapaamiset, joissa vanhemmat oppivat tuntemaan toisiaan
- 41 % teemaillat vanhemmuudesta ja kasvatuksesta
- 38 % varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toiminnan kehittäminen
- 37 % talkoot
- 28 % varainhankinta
- 2 % muut

Muina asioina nostettiin esiin retkillä ja retkipäivillä avustaminen, juhlien ja tapahtumien järjestäminen, oman ammatin esittely, vaikuttamistyö sekä päiväkodin säilymisen ja resurssien puolustaminen.

Så att de föräldrar som vill vara superdelaktiga får den möjligheten, men så att de som har det tufft hemma kan lita på daghemmet och inte behöva känna ännu en till press på att de måste engagera sig i något som de kanske inte är kapabla till.

Suosituksset:

Tarjotaan vanhemmille konkreettisia vinkkejä siitä, miten vanhemmat voivat tukea lapsensa kasvua ja kehitystä

Huolehditaan siitä, että viestintä on säännöllistä ja suunnitelmallista

Mahdollistetaan vanhempien tutustuminen ja verkostoituminen

Kannustetaan vanhempia vanhempaintoimintaan

Huolehditaan, että jokaisen lapsen vanhemmat saavat positiivista palautetta lapsestaan

Sovitaan yhteisesti yhteistyössä käytettävistä viestintäkanavista

Osallistetaan vanhempia varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaan

Huomioidaan perheiden moninaisuus ja kohdataan kaikki yhdenvertaisesti ja arvostavasti

Perheiden arki ja kasvatus kotona

	TÄYSIN TAI OSITTAIN SAMAAMIELTÄ	TÄYSIN TAI OSITTAIN ERI MIELTÄ
Lapsen ja vanhemman välinen suhde toimii hyvin	99 %	1 %
Lapsen arki on tasapainoista	97 %	2 %
Lapsi viihtyy varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa	96 %	4 %
Lapsen suhteet kavereihin (sekä kotona että varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa) toimivat hyvin	93 %	5 %
Lapsella /perheellä on riittävä tukiverkosto (esim. saa apua lastenhoidossa)	74 %	26 %

Vanhemmat kokivat, että tytöt viihtyvät varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa hieman paremmin kuin pojat ja tyttöjen sosiaaliset suhteet toimivat paremmin.

Tukea tarvitsevien lasten viihtyvyys ja kaverisuhteet olivat vanhempien mukaan selvästi heikommalla kuin muilla.

- 17 % lapsen digilaitteiden parissa viettämä aika
- 12 % lapsen oppimiseen liittyvät haasteet
- 8 % lapsen yksinäisyys
- 5 % lapsen vähäinen liikkuminen
- 5 % lasta kiusataan
- 5 % lapsen psyykinen terveys
- 5 % lapsen netissä ja peleissä näkemät asiat
- 4 % lapsen fyysinen terveys
- 2 % lapsi kiusaa
- 54 % ei mitään
- 11 % muu, mikä?

Muina huolenaiheina vanhemmat mainitsivat nukkumiseen, syömiseen, oppimiseen ja kehitykseen liittyvät haasteet sekä varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen sopeutumisen. Myös perhetilanteeseen, esimerkiksi eroon, liittyviä huolenaiheita nostettiin esille. Lapsen kaverisuhteiden luominen sekä oma hyvinvointi ja jaksaminen aiheuttivat osalle vanhemmista huolta.

Perheiden arki ja kasvatus kotona

Ota kantaa vanhempana olemiseen liittyviin väittämiin	TÄYSIN TAI OSITTAIN SAMAA MIELTÄ	TÄYSIN TAI OSITTAIN ERI MIELTÄ	EN OSAA SANOA
Koen pärjääväni hyvin lapseni kanssa	97 %	3 %	0 %
Koen, että perheemme rahat riittävät hyvin lapsen arjen kustannuksiin	84 %	16 %	0 %
Saan tarvittaessa riittävästi tukea lapsen vanhempana toimimiseen lähipiiristäni (esim. perhe, sukulaiset, ystävät)	76 %	23 %	1 %
Olen tarvittaessa saanut tukea vanhemmuuteen varhaiskasvatuksesta / esiopetuksesta	57 %	21 %	21 %
Olen tarvittaessa saanut tukea vanhemmuuteen varhaiskasvatuksen / esiopetuksen ulkopuolelta (esim. neuvola, lastensuojelu, perhetyö)	65 %	18 %	17 %
Lapsen kasvattaminen ja tukeminen vaatii minulta paljon voimavaroja	78 %	21 %	1 %
Olen kokenut vanhempana uupumusta viimeisen vuoden aikana	56 %	41 %	3 %
Uskon, että lapseni tulee pärjäämään hyvin elämässään	97 %	1 %	1 %
Näen oman tulevaisuuteni valoisana	94 %	4 %	1 %

Perheiden arki ja kasvatus kotona

Työn ja perheen yhteensovittaminen

Olen lykännyt paluuta perhevapaalta töihin sopivan varhaiskasvatuspaikan saatavuuden takia

Kyllä 8 %

Ei 92 %

Olen lykännyt paluuta perhevapaalta töihin varhaiskasvatuksen laadun takia

Kyllä 10 %

Ei 90 %

Olen lykännyt paluuta perhevapaalta töihin varhaiskasvatuksen hinnan takia

Kyllä 5 %

Ei 95 %

Olen ollut työpäivän aikana huolissani lapseni hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa henkilökuntavajeen takia

Kyllä 23 %

Ei 77 %

Onko sinua pyydetty pitämään lapsi kotona tai hakemaan hänet aikaisemmin varhaiskasvatuksen henkilökuntavajeen takia

Kyllä 25 %

Ei 75 %

84 % vanhemmista koki, että hyvin toimivalla kodin ja varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen yhteistyöllä on vaikutusta työn ja perheen yhteensovittamiseen. Hyvin toimivan yhteistyön koettiin olevan edellytys sille, että vanhempi voi palata töihin. Useat vanhemmat toivat esiin sen, että yhteistyön toimiessa vanhempi voi keskittyä töihinsä rauhallisin mielin tietäen, että lapsella on päivän aikana kaikki hyvin. Tällöin vanhemman ei myöskään tarvitse kokea painetta hakea lapsi kotiin mahdollisimman ajoissa, vaan töitä voi tehdä sen verran, kuin itse haluaa. Osa vanhemmista kertoi, että lykkäisi töihin paluuta tai vähentäisi työntekoa, mikäli varhaiskasvatuksesta olisi huonoja kokemuksia. Yhteistyön toimivuudessa koettiin tärkeäksi erityisesti luottamus kommunikaatioon ja siihen, että vanhemmalle ilmoitetaan heti, jos lapselle onkin sattunut jotain. Hyvin toimiva yhteistyö voi myös mahdollistaa sen, että lapsen hoitoajoissa pystytään tarvittaessa joustamaan vanhemman töiden mukaan lyhyelläkin varoitusajalla.

Kodin ja varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen välisen yhteistyön toimivuudella koettiin olevan pelkästään positiivinen vaikutus työn ja perheen yhteensovittamiseen. Työssäkäynnin mahdollistamisen lisäksi toimiva yhteistyö edisti vanhempien mukaan vanhemman jaksamista ja arjen sujuvuutta sekä vähensi stressiä ja syyllisyydentunnetta. Vanhemmat toivat esiin myös sen, että vanhemman ja varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen henkilökunnan välinen vuorovaikutus heijastuu myös lapsen hyvinvointiin ja varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen ulkopuoliseen elämään – niin hyvässä kuin pahassa.

Kun homma toimii, voi hyvillä mielin olla töissä ja järjestää työaikoja joustavasti. Ei tarvitse hätäillä, miten hoidossa menee tai millainen lapsi kotiin tulee. Jää voimia ja jaksamista paremmin sekä perheelle että työlle.

Samarbetet fungerar väl och jag upplever att jag kan koncentrera mig på mitt utmanande arbete utan att oro mig för barnens vardag.

Hyvä yhteistyö helpottaa jossain määrin vanhemmuuteen liittyvää syyllisyyttä. Kun luotan vanhempansa siihen, että lapselleni on hyvä ja turvallinen hoito, voin paremmalla omatunnolla käydä töissä.

Inte skulle vårt barn ha börjat dagis som 1,5 åring om daghemmet skulle varit dåligt.

Edistää perheen jaksamista. Työelämä vaatii paljon ja vanhemmuuskin on nykyisin melko intensiivistä ja vaativaa.

Lapsi aistii kaiken mitä ympärillä tapahtuu, jos välit ei toimi tarhan ja kodin välillä, kyllä se alkaa vaikuttamaan lapseenkin.

Vanhemmuuteen liittyviä pohdintoja

Monet vanhemmat nostivat esille jaksamiseen, kuormitukseen ja omaan terveyteen liittyviä haasteita. Iso osa vanhemmista mainitsi tukiverkoston puuttumisen ja siitä johtuvan kuormituksen arjessa. Myös haastavat perhetilanteet esimerkiksi eron yhteydessä sekä perheen taloudellinen tilanne puhututtivat vanhempia. Vanhemmat toivat esiin erilaisia tuen tarpeita, mutta kokivat, etteivät perheiden tarpeet ja tarjottu tuki aina kohdanneet. Toisaalta monet vanhemmat kokivat, että haasteet kuuluvat vanhemmuuteen ja niistä huolimatta rakkaus omaan lapseen tekee arjesta arvokasta.

Ilmastonmuutos, sodan uhka ja yhteiskunnan polarisoituminen huolestuttivat monia vanhempia. Myös vanhemmuuteen liittyvät korkeat odotukset koettiin kuormittaviksi ja työn ja perhe-elämän yhdistäminen haastavaksi. Muita esille nostettuja huolenaiheita olivat muun muassa erityislasten haasteet, yksinäisyys, arjen haasteet, vanhempien välisten kohtaamisten puute sekä syyllisyyden ja riittämättömyyden tunteet. Osa vanhemmista kuitenkin korosti, että vanhemmuus on ollut vain positiivinen kokemus eikä vaihtaisi päivääkään pois.

 Det är tungt att vara förälder, även om det samtidigt är det finaste uppdraget man kan få.

 Tukiverkoston tärkeys lapsiperheille on äärimmäisen tärkeää. Itsellä niitä ei kovin paljon ole ja välillä perhearjen pyörittäminen päivästä toiseen väsyttää. Olisi kiva hengähtää joskus vaikka yhden vuorokauden ajan.

 Det är mycket jobbigt att vara en låginkomsttagarfamilj i ett samhälle med störsts delen i de högre samhällsklasserna. De ekonomiskt krassa tiderna tar hårt på familjen.

 Totaaliyksinhuoltaja ja vuorotyö on todella haastava yhdistelmä. Wilmassa koko ajan muistutuksia mitä pitää huomenna tuoda ja saatan olla töissä koko ajan ja lapset keskenään kotona. Lapsia useampi. Liikaa vaatimuksia vanhemmille.

 I feel quite isolated – we knew a few parents, but only to say hello, really. We don't come from Helsinki, even if one of us is Finnish. There's few opportunities to properly talk with other parents.

 Mielestäni vanhemmuuden uuvuttavuuteen pitäisi puuttua yhteiskunnallisten rakenteiden kautta. Aivan ensisijaista on tarjota riittävät resurssit varhaiskasvatukselle.

 Vaikka pääosin näen tulevaisuuden positiivisena, vallitseva maailman tilanne saa aina välillä miettimään, että millaiseen maailmaan lapseni synnytin ja millaisessa maailmassa hän elää, kun aika minusta jättää.

 Isyyden roolit ovat tänä päivänä eri kuin oman isäni rooli kun olen ollut lapsi, siksi olisin toivonut tukea ja ohjausta isyyteen oppimisessa. Olisin kaivannut ohjattua keskusteluapua muiden isähenkilöiden kanssa ja näkisin, että neuvolalla olisi luonnollinen koordinoituvastuu.

 Nyky päivänä vanhemmuus on aina vain vaativampaa. Ulkopuolelta tulevat paineet ja muuttuva maailma vaativat aina vaan lisää ja siksi vanhemmat tuntevat enemmän riittämättömyyttä ja olevansa huonompia vanhempia.

 Vanhemmuus on elämäni paras ja tärkein asia, johon mieluusti käytän aikaa ja panostan. Vaikka välillä arjessa voi olla haasteitakin, päällimmäinen tunne silti joka ilta on rakkaus, kiitollisuus ja onnellisuus. Kaikesta huolimatta omalla kohdallani vanhemmuus antaa aina enemmän kuin ottaa ja tätä näkökulmaa haluaisin tuoda enemmän julkiseen keskusteluun.

Vanhempien BAROMETRI

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Suomen
Vanhempainliitto

Katarina Perander, Tuija Metso ja Ellielina Liimatainen
Kuvat ja taitto: Hanna Siira

Toimiva yhteistyö kotien kanssa

- Satsataan yhteistyön aloitukseen ja rakennetaan yhteistyötä myönteisen vuorovaikutuksen pohjalta
- Vahvistetaan ja ylläpidetään vanhempien luottamusta varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen
- Viestitään avoimesti, ajantasaisesti ja säännöllisesti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnasta
- Kuullaan lapsia ja perheitä arjessa ja kohdataan heidät arvostavasti
- Puututaan varhain, kun huoli lapsesta herää
- Toimitaan yhdessä lapsen kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi

